

CHET TILINI MUSTAQIL O'RGANISH UCHUN INTERAKTIV WEB- ILOVANI LOYIHALASH VA ISHLAB CHIQUISH

Primov Anvar Rustamovich
Samarqand davlat universiteti

Annotatsiya: Mazkur maqola, bugungi kunda inson faoliyatining barcha sohalarini qamrab olayotgan axborot texnologiyalari, o'qitish jarayonida yangi imkoniyatlar taqdim etmoqda. Axborot texnologiyalari asosida yaratilgan turli xil ta'lim dasturlari yangi bilimlarni o'zlashtirishning asosiy vositalardan biriga aylandi.

Mazkur ishda chet tilini mustaqil o'rganuvchilar uchun mo'ljallangan web-illovani ishlab chiqish masalasi muhokama qilinadi. Bunda mavjud ilovalar tahlil qilinib, ularning afzalliklari va kamchiliklari tadqiq etiladi. Ishlab chiqilayotgan loyihaning funkcionalligi aniqlanadi, ilova strukturasi modellashtiriladi, zaruriy ma'lumotlar sxemasi loyihalanadi, shuningdek, Web texnologiyalarning imkoniyatlarini tahlil qilish asosida ilova ishlab chiqiladi. Ishning natijasi chet tili o'rganuvchilar keng auditoriyasi uchun mo'ljallangan web-ilova hisoblanadi.

Kalit so'zlar: Elektron resurslar, dasturlash texnologiyalari, axborot tizimi, chet tili.

XXI-asrda til o'rganuvchilar orasida internetga ulangan qurilmalar deyarli ko'p va til o'rganish bo'yicha veb-illovalarning ommaviy bozorining sezilarli muvaffaqiyati bunday vositalarga katta talab borligini ko'rsatadi. Bu global miqyosda kirishni va ingliz tilini o'rganuvchilar uchun o'zlarining innovatsion veb-illovalarini yaratishni xohlaydigan IELTS o'qituvchilari buni qanday uddalay oladi? Internetga asoslangan raqamli ingliz tilini o'rganish vositalariga global talabni aniqlagan holda, ushbu maqolada ingliz o'qituvchilari yangi onlayn ta'lim faoliyatini yaratish uchun foydalanishlari mumkin bo'lgan platformalar va tillarni muhokama qiladi.

Yaqinda JavaScript-ning mijoz va server tili sifatida rivojlanishi muhokama qilindi va til o'rganish veb-illovalarini bir qator kuchli amaliy dasturlash interfeyslari (API) bilan integratsiya qilish imkoniyati ta'kidlanadi. Ikkinchi qismida til o'rganish dasturlari uchun bir qator nazariy asoslar, jumladan, strukturaviy, kommunikativ va interaktiv nuqtai nazarlar ko'rib chiqiladi. Til pedagogikasiga ushbu yondashuvlarning har biri ostida qiziqarli va samarali veb-illovalar yaratilishi mumkinligi haqidagi dalil ilgari suriladi. Maqola ingliz tili o'qituvchilarini nazariy tamoyillar va texnologik amaliyotlardan foydalangan holda o'z veb-illovalarini yaratishga taklif qilish bilan yakunlanadi.

Ingliz tilini o'qitish va o'rganish amaliyotiga 1990-yillarning boshidan beri Internetning o'sishi va 2000-yillarning boshidan beri mavjud mobil qurilmalar sonining

keyingi portlashi katta ta'sir ko'rsatdi. 2023 yil holatiga ko'ra, dunyo bo'ylab taxminan 5,18 milliard internet foydalanuvchisi (<https://www.statista.com>, 2023) va 6.84 milliard smartfon foydalanuvchisi (<https://explodingtopics.com>, 2023) bor. Xitoy, AQSh, Janubiy Koreya, Yaponiya va Braziliya raqamli ingliz tilini o'rganish mahsulotlariga global talabning 6,8 milliard dollarlik 65 foizini tashkil qiladi (Adkins, 2023). web-asoslangan tilni o'rganish (WBLL) vositalari va resurslari millionlab ingliz tilini o'rganuvchilar tomonidan mustaqil ravishda qo'llaniladi, ammo ularning o'qituvchilari tomonidan keng ko'lamli dasturlarning bir qismi sifatida tavsiya etiladi.

Hozirda 300 million foydalanuvchisi bo'lgan Duolingo (<https://gitnux.com>, 2023) va 120 million foydalanuvchisi bo'lgan Busuu (<https://gitnux.com>, 2023) kabi juda muvaffaqiyatli veb-ga asoslangan til o'rganish platformalari mavjud. Biroq, har bir o'quvchi ehtiyojini ushbu ommaviy bozor echimlari qondira olmaydi. Ba'zida o'quvchilar tilning o'ziga xos jihatlari bo'yicha nozik sozlangan amaliyotni talab qiladilar yoki maxsus til tarkibi bilan keng shug'ullanishlari kerak. Bundan tashqari, boshlang'ich texnologik innovatsiyalar nafaqat keyingi ajoyib til o'rganish vositasi yoki resursi uchun asos sifatida, balki tajriba va tadqiqotlar uchun yo'l sifatida ham rag'batlantirilishi kerak

Web-ilovalarni loyihalash yoki ishlab chiqish haqida gap ketganda, ham amaliy, ham nazariy fikrlarni ko'rib chiqish kerak. Amaliy masalalarga qaysi dasturlash tillaridan foydalanish va ilovalar jonli efirga tayyor bo'lgach, ularni qanday tarqatish kerakligi haqidagi savollar kiradi. Ilovalar, shuningdek, mustahkam pedagogik asoslar bilan qo'llab-quvvatlanishi va til o'rganishning tegishli nazariyalari bilan ma'lumotga ega bo'lishi kerak. Ushbu maqolada til o'rganishning strukturaviy, kommunikativ va interaktiv nazariyalari muhokama qilinadi va ularning veb-ilovalar bilan bog'liqligi baholanadi. Har uch yondashuvda ham qiziqarli va samarali veb-ilovalarni yaratish mumkinligi ta'kidlanadi.

Mavjud web-ilovalarni tahlil qilish: Bugungi kunda bir necha mingdan ortiq platformalar va ilovalar mavjud. Biz foydali content yaratish uchun bu web-ilovalarni o'rganib chiqishimiz zarur. Bugungi globallashtirish davrida raqobatbardosh platforma yaratish uchun mavjudlarning kamchiliklarini tuzatish va soddalashtirish hamda moliyaviy tomondan yengillik yaratish lozim.

Yaratmoqchi bo'lgan web-ilovaga mos texnologiyalarni tanlash: Bugungi kunda 50 dan ortiq web-texnologiyalar va dasturlas tillari mavjud. Ular bir-biridan ishlash tezligi va muljallangan sohasiga qarab farq qiladi. Ular orasidan muqobilini tanlash ish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Web-ilova sutrukturasi tuzish va algoritmlar: Bu bobda platformani usullar va algoritmlar haqida ma'lumotlar beriladi. Statistik analizlarga asoslangan modellardan neyron tarmoqlariga va qoidalarga asoslangan modellarga qadar, turli usullar o'rganiladi va ularning ishlash prinsiplari tavsiflanadi.

Web-ilova uchun model ishlab chiqish: Ushbu bobda platformaning sihlab chiqish uchun model yaratishning umumiy jarayoni to'g'risida ma'lumot beriladi. Modelni tuzish uchun ma'lumotlar to'plami yig'iladi, neyron tarmoqlari va boshqalar ishlatiladi, shuningdek modelning o'qitish jarayoni haqida tafsilotlar beriladi.

Modelni boshqarish va natijalarni baholash: Bu bobda yaratilgan modelni boshqarish, uni amaliyotda qo'llash va natijalarini baholashning muhimligi ko'rsatiladi. Modelni optimallashtirish jarayoni va xatolarga qarshi xavfsizlik darajasini baholash uchun usullar ham taqdim etiladi.

Samaradorligini va xavfsizlikni taminlash: tizim ishlashini yaxshilash, tizim foydalanuvchilari va undagi ma'lumotlar xavfsizligini taminlash. Dasturdan foydalanish yo'riqnomasini ishlab chiqish. Dasturga kim manba joylashi, kim nazorat qilishi va foydalanuvchilar qay tartibda ishlashi uchun oson user interface va yo'riqnoma (documentatsiya) ishlab chiqish zarur.

Internetga asoslangan ingliz tilini o'rganish vositalariga aniq va ortib borayotgan talab mavjud va o'qituvchilar tez orada bunday vositalarni o'z o'quvchilariga tavsiya qilish va tavsiya etish bilan bir qatorda loyihalash va yaratish imkoniyatiga ega bo'lishlari mumkin.

Foydanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. U.K.Tolipov, M.Usmanboyeva. Pedagogik texnologiyalarninig tadbiiy asoslari. O'quv qo'llanma. T.: "Fan", 2006 y.
2. P.Ишмухамедов, А.Абдуқодиров, А.Пардаев. Таълимда инновацион технологиялар (таълим муассасалари педагог ўқитувчилар учун амалий тавсиялар). Ўқув қўлланма. Тошкент, "Истеъдод", 2008 й.
3. А.Абдуқодиров, А.Хайтов, Shodiev R. Ахборот texnologiyalari. Darslik. T.: "O'zbekiston", 2004 y.
4. A.Sattorov. Informatika va axborot texnologiyalari. Darslik. T.:, "O'qituvchi", 2008 y.
5. Ж.Ф.Йўлдошев, С.А.Усмонов. Педагогик технология асослари. Ўқув қўлланма. Тошкент, "Ўқитувчи", 2004 й.
6. Azizxodjaeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. O'quv qo'llanma. T.: TDPU, 2003 y.
7. Федотова Д. CASE-технология. Москва, «Издательский дом БХВ», 2003 г.
8. Цой, Маргарита и др. Создание электронных учебников. T.: "Ўзбекистон миллий энциклопедияси", 2007 г.